

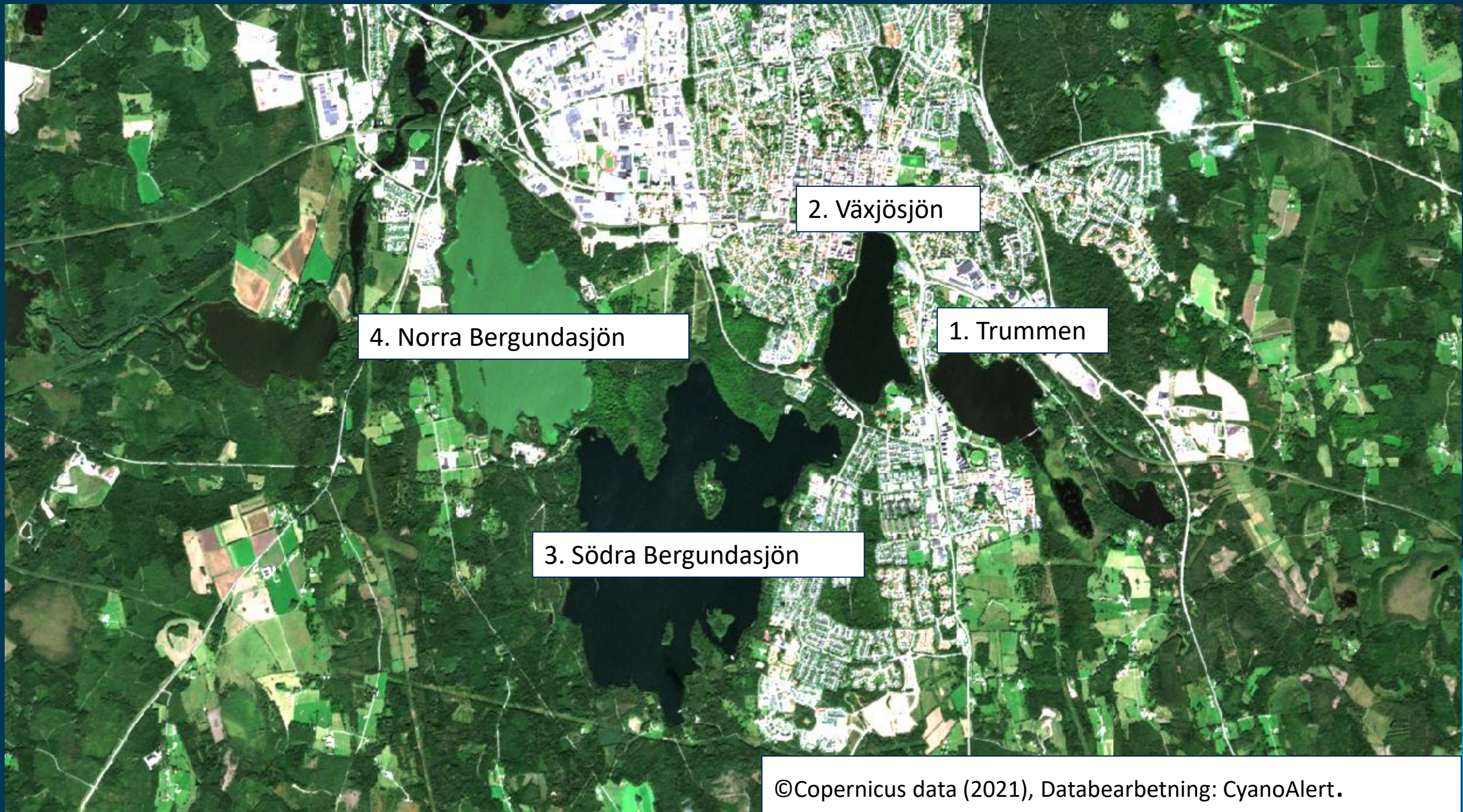
Sjömiljöarbete i Växjö kommun

Signe Noresson – Växjö kommun

Växjö
kommun

2. Växjösjön

1. Trummen

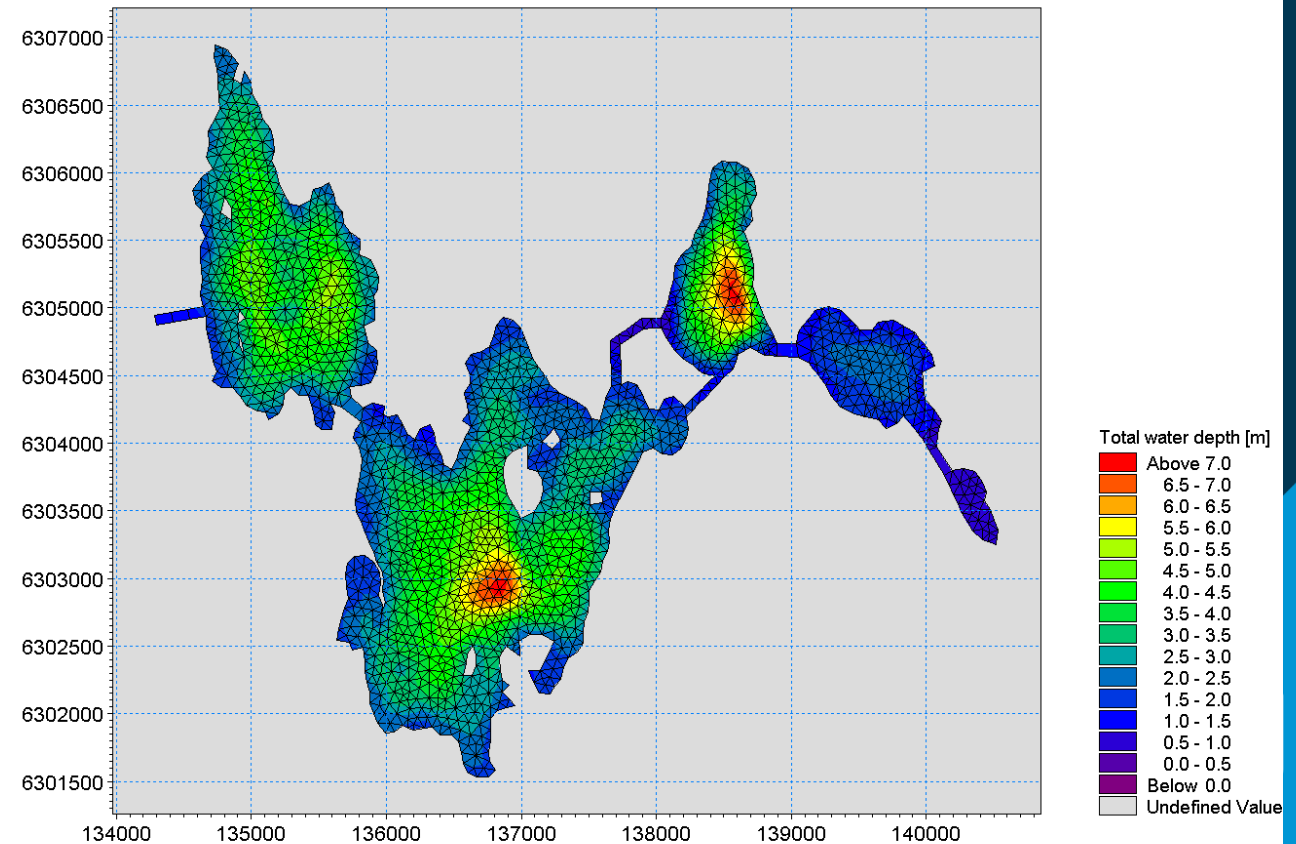
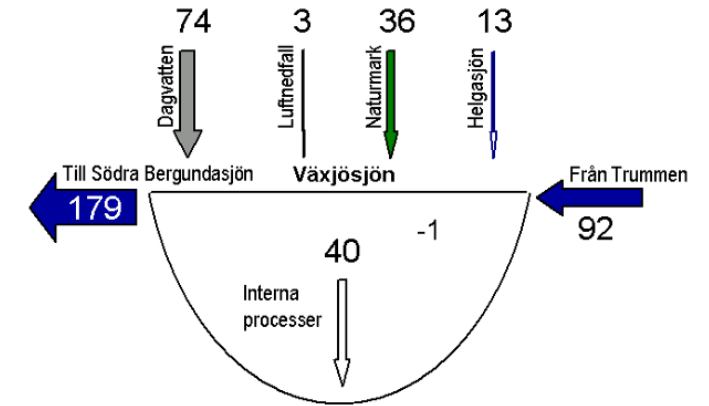
4. Norra Bergundasjön

3. Södra Bergundasjön

Åtgärdsstrategi 2011-2014

- Sammanställa tidigare undersökningar, tidigare åtgärder, nuvarande situation, åtgärdsbehov för att nå målet
- Specifika åtgärdsbehov för respektive sjö

Uppströmsarbete

- **Skirs våtmark (1):**
31 kg P/år, 150 kg N/år
- **Lagunerna (2):**
20 kg P/år, 50 kg N/år
- **Kalkfilterdammar (3):**
1 kg P/år

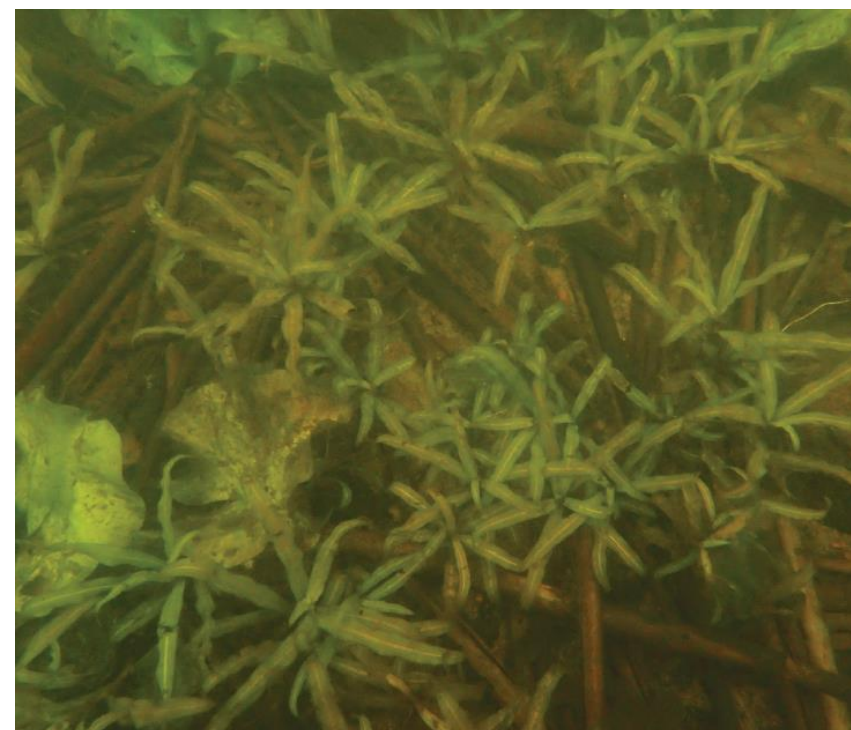

Skirs Våtmark. Foto Signe Noresson sep 2021

Etablering av makrofyter 2014-2016

- LOVA-projekt i Trummen (1), Växjösjön (2) och Södra Bergundasjön (3)
  - Makrofyter bidrar till att:
    - Stabilisera sediment
    - Syresätta botten
- } Minskad intern belastning
- Konkurrera om näring med växtplankton
  - yta för påväxtalger och bakterier,

Makrofyter + Reduktionsfiske

- 2014: Utsättning av skott
- 2015: Dåligt väderår för växtetablering
- 2015-2017: Reduktionsfiske

Reduktionsfiske

- Positiva effekter

- Ökat siktdjup
- Minskad turbiditet
- Bättre balans mellan vitfisk och rovfisk
- Minskad fosfortransport
- God status Trummen (1) (växtplankton) 2018-2020

Aluminiumbehandling

- Förstudier SLU 2014-2015
- Ansökan om tillstånd 2015-2016. Tillstånd 2017.
- Växjösjön (2) 2018
- Södra Bergundasjön (3) 2019-2020

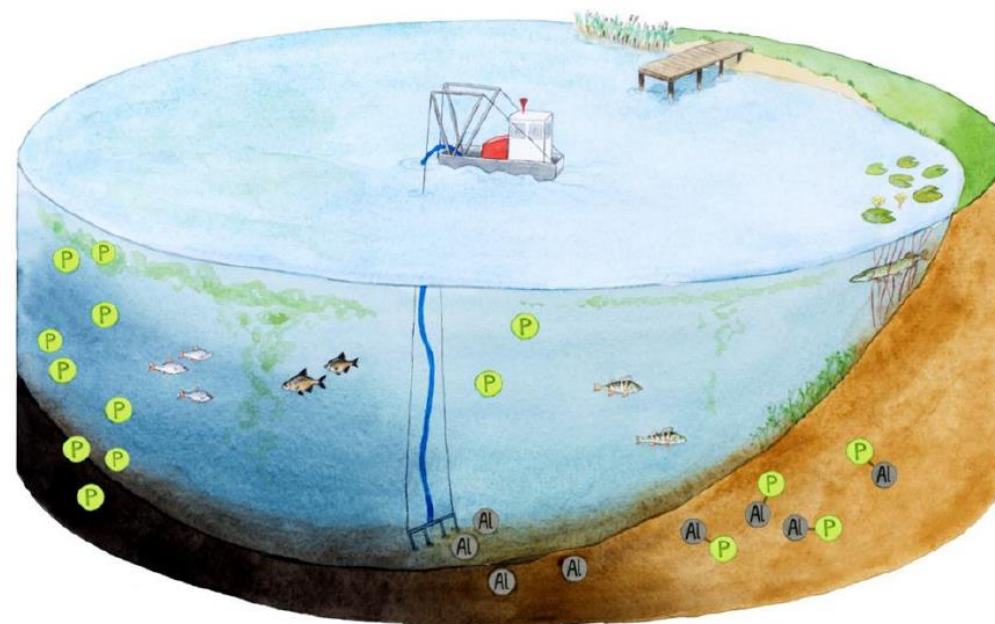

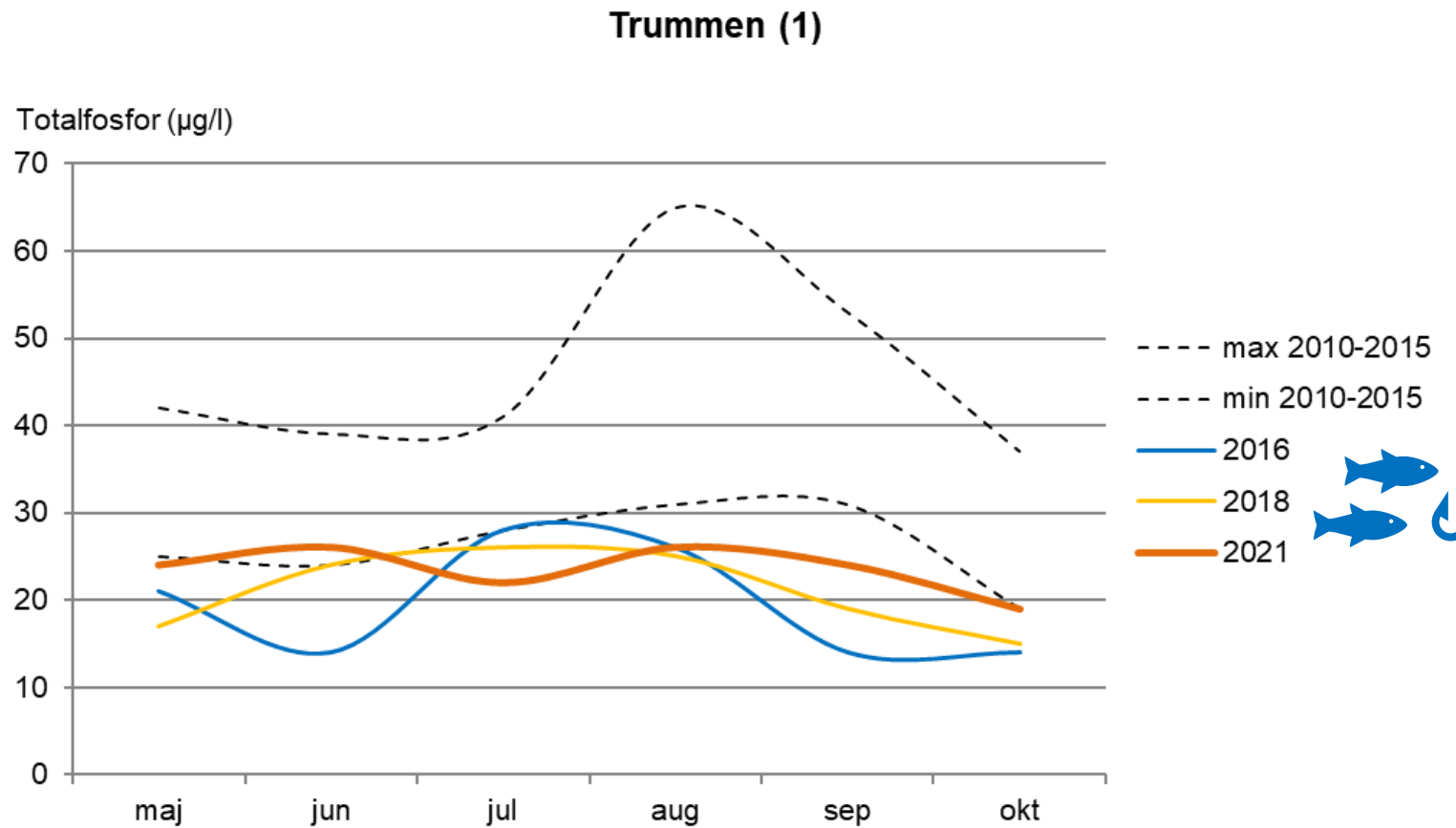
Illustration: Maj Persson

Växjö
kommun

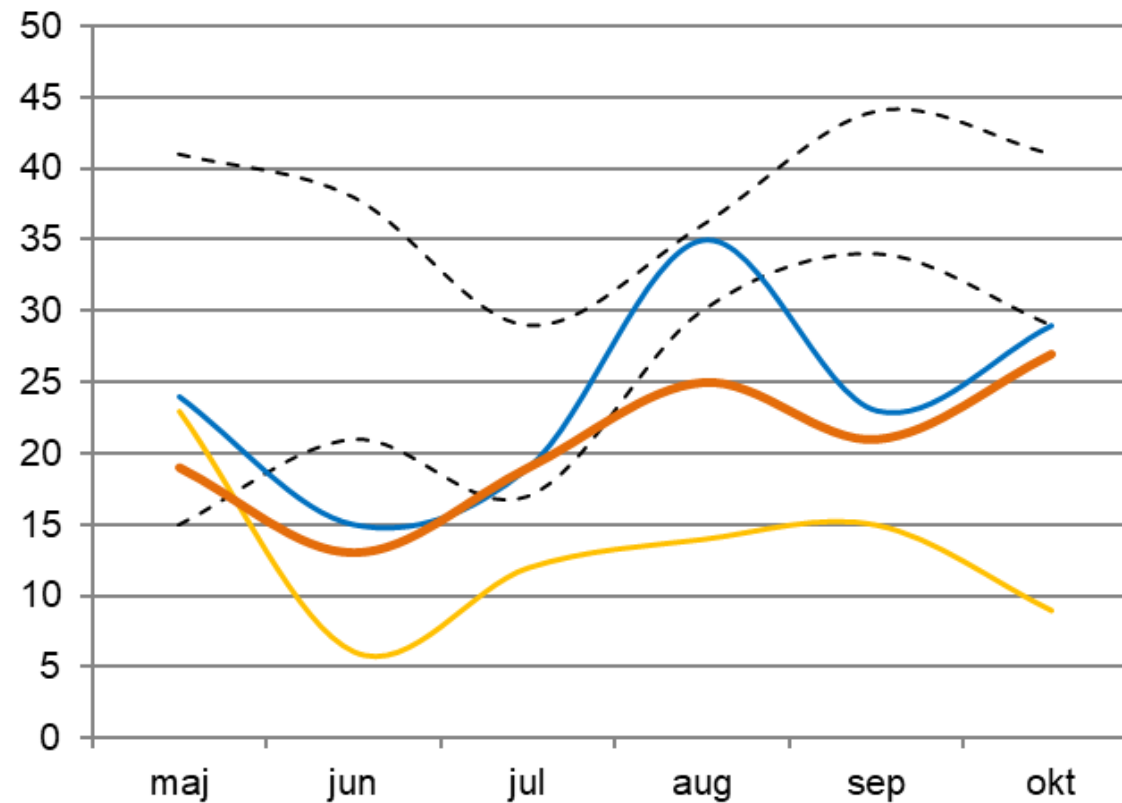

Trummen (1) Fosfor

Växjösjön (2) Fosfor

Totalfosfor ($\mu\text{g/l}$)

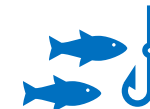
--- max 2010-2015

--- min 2010-2015

— 2016

— 2018

— 2021

AI

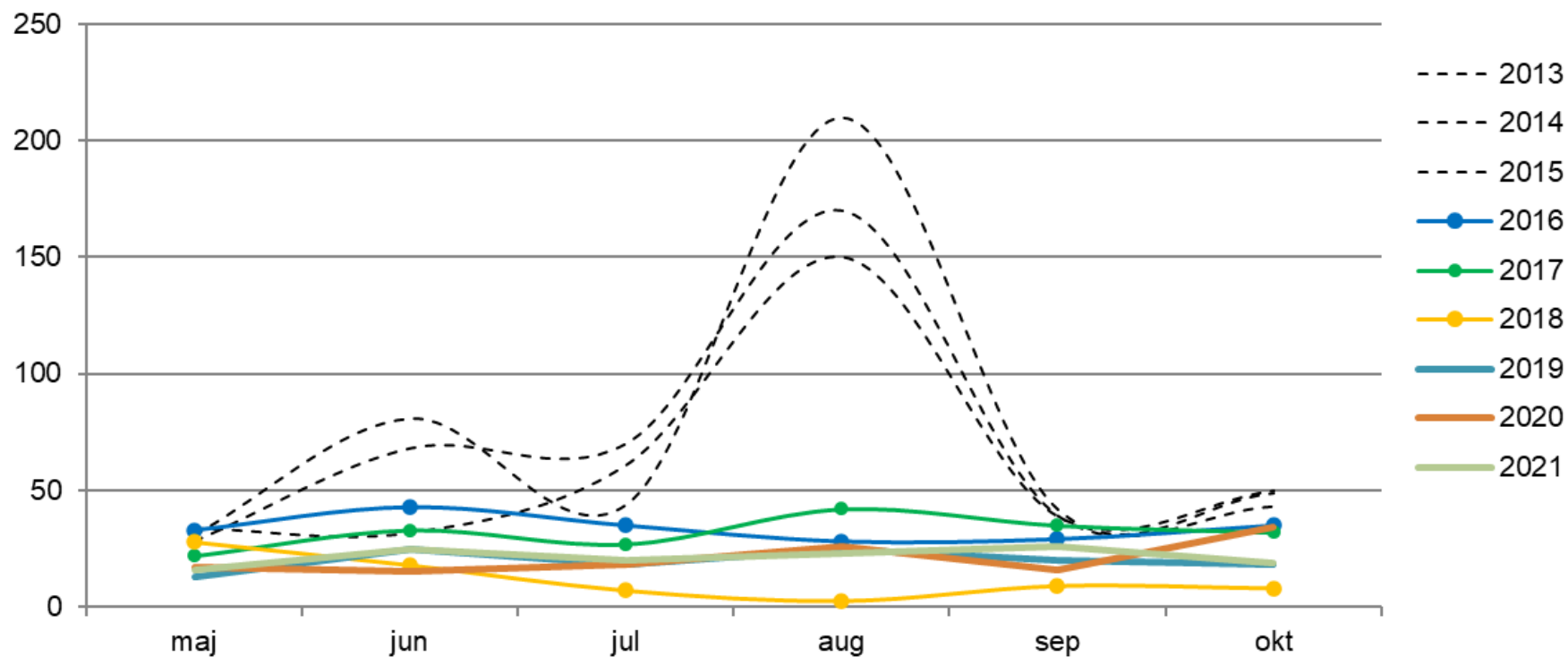
Växjö
kommun

Växjösjön (2) Fosfor

Totalfosfor
($\mu\text{g/l}$)

Fosforhalt på 7 m djup i Växjösjön 2013-2021

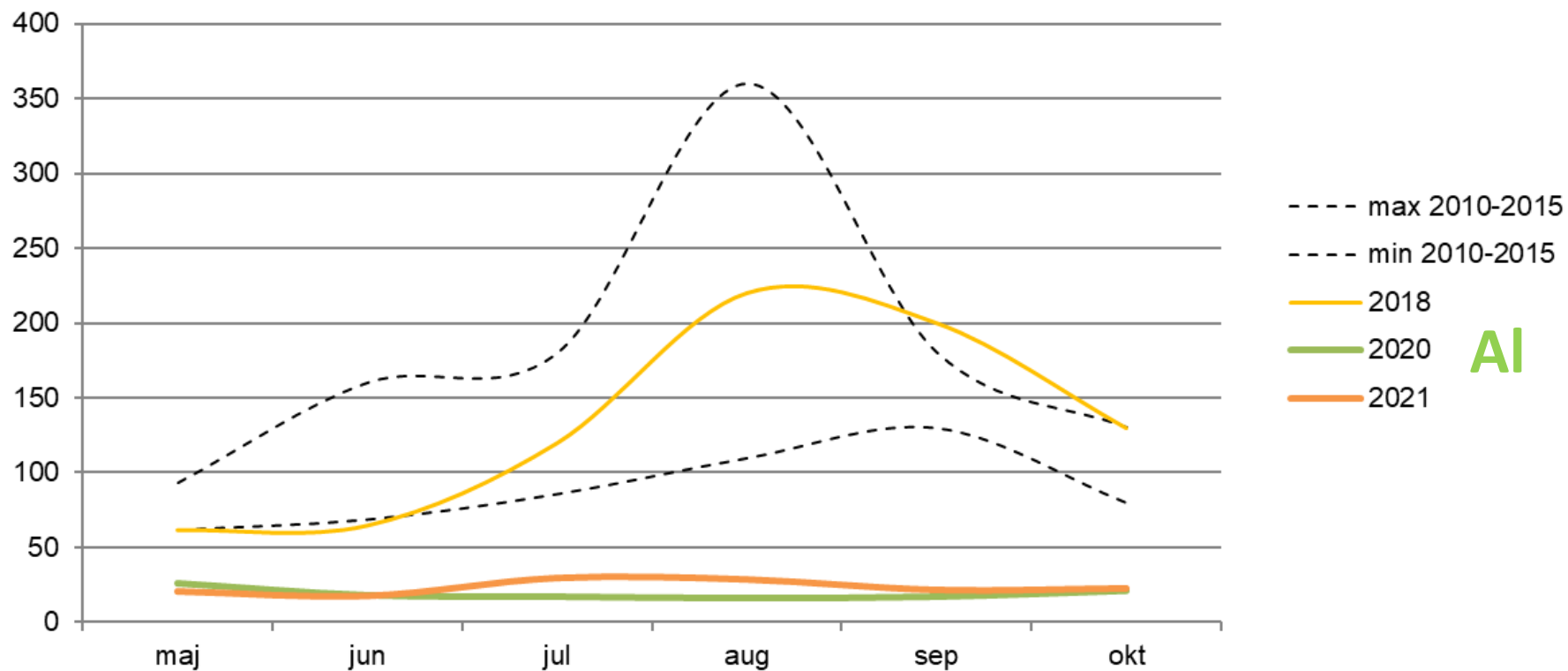
AI

Växjö
kommun

Södra Bergundasjön (3)

SB Totalfosfor ($\mu\text{g/l}$)

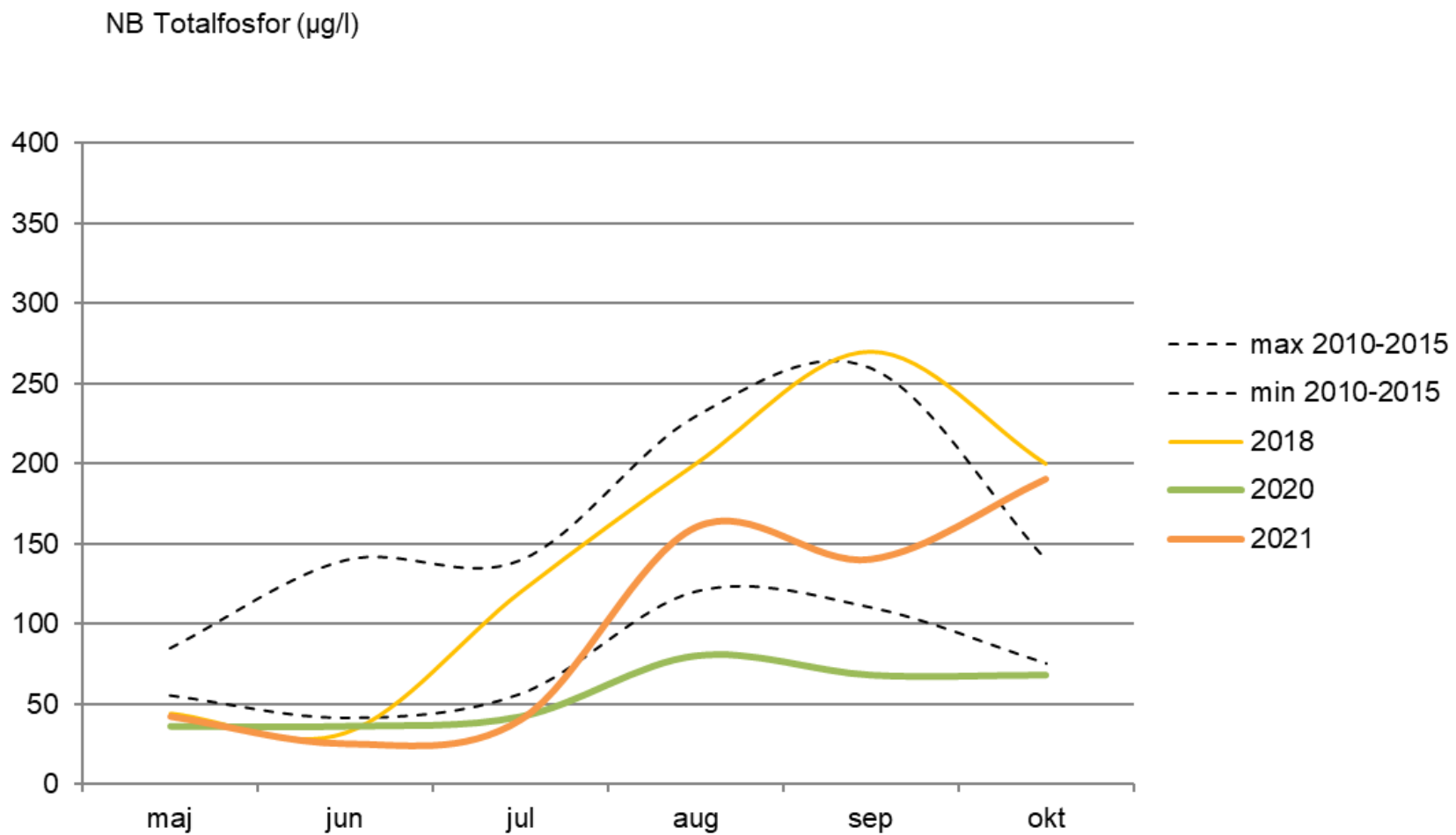

AI

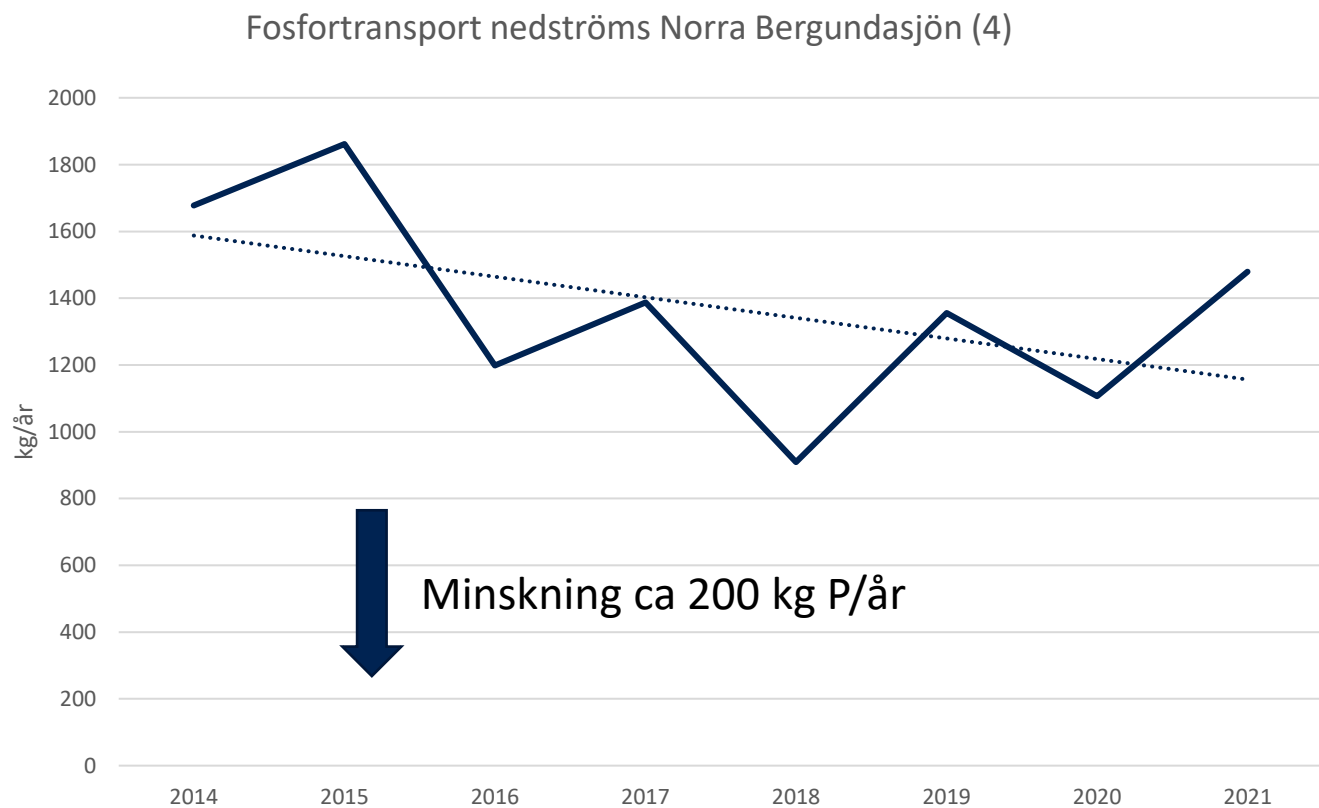

Norra Bergundasjön

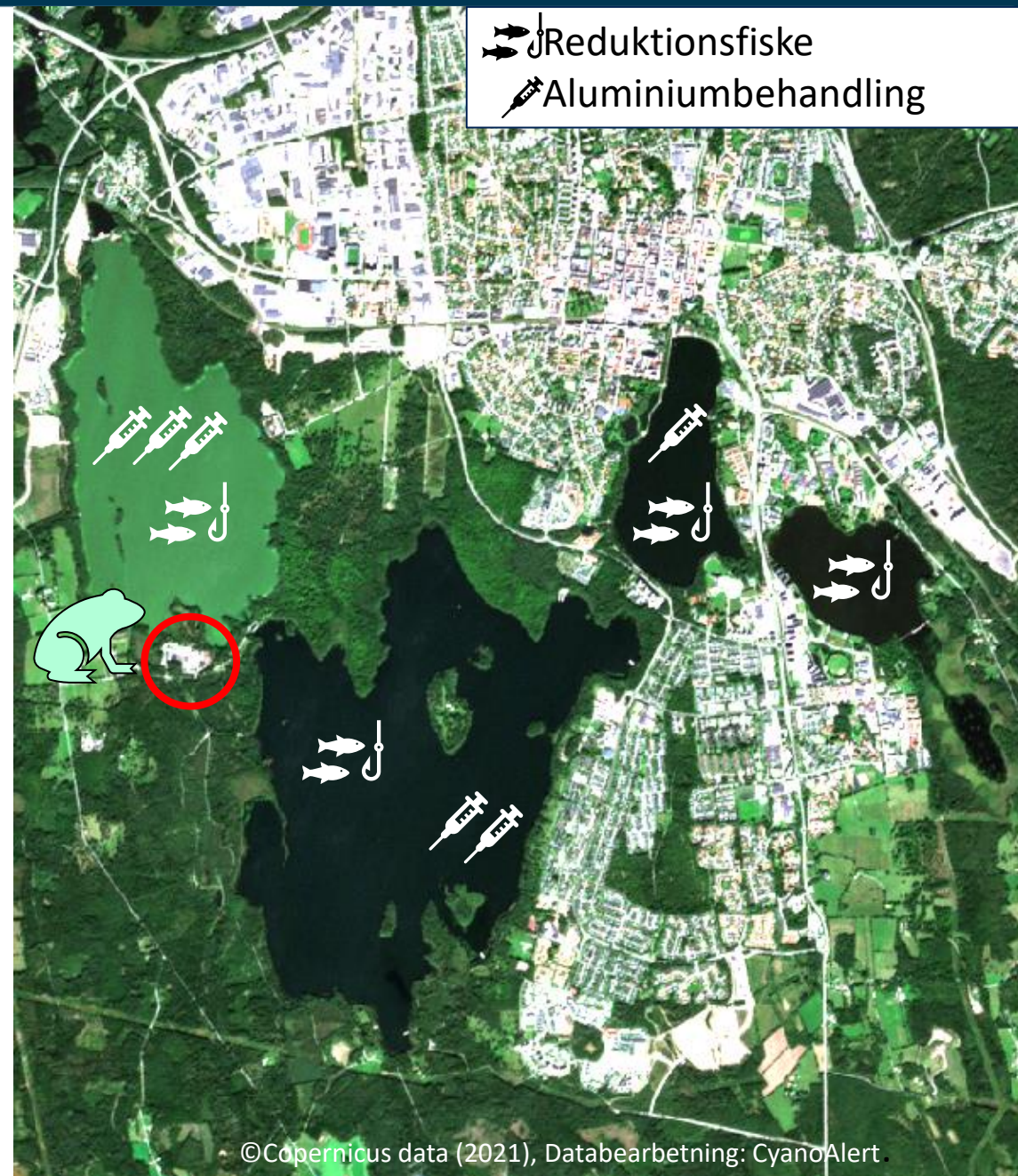
Fosfortransport till havet

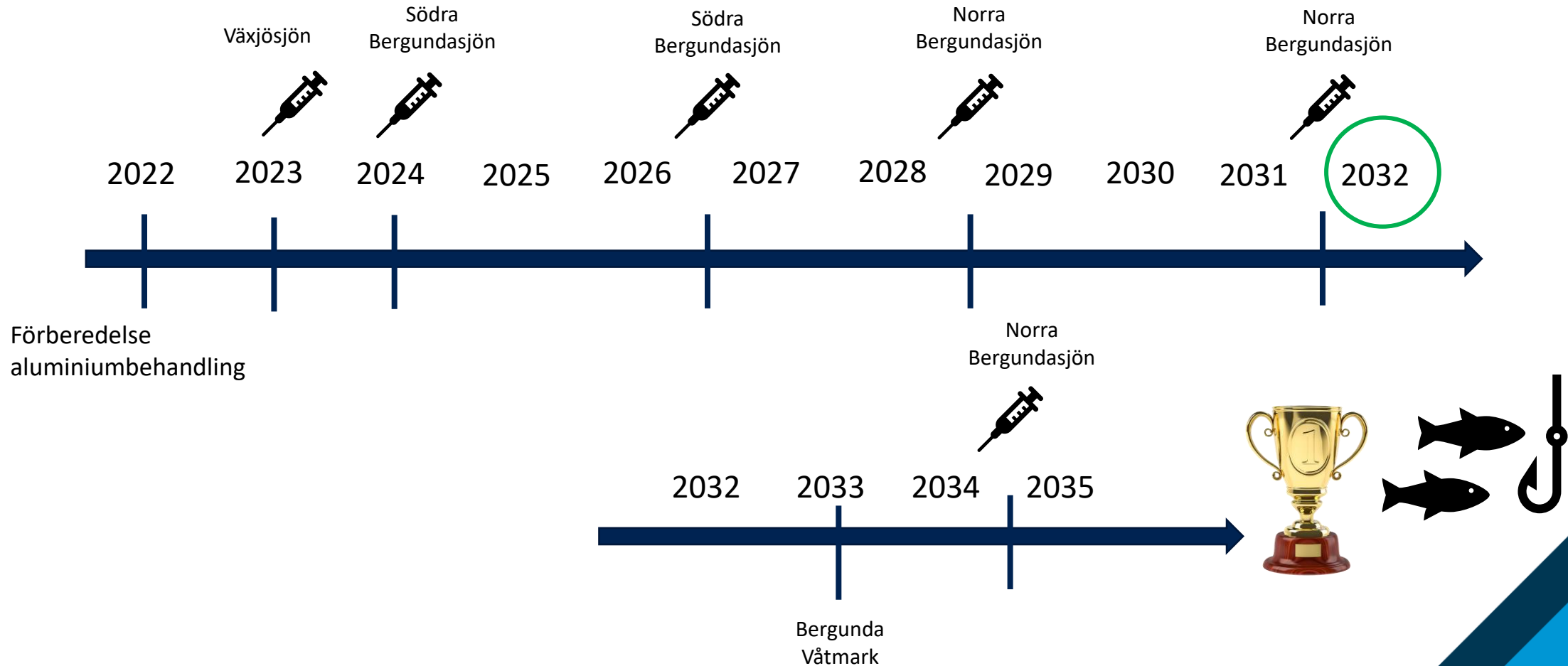

Framtid för sjöarna

- Förvaltningsplan 2022-2032
- God status: Trummen, Växjösjön och Södra Bergundasjön.
- Potential att uppnå god status: Norra Bergundasjön
- Minskad näringstransport till Mörrumsån och havet

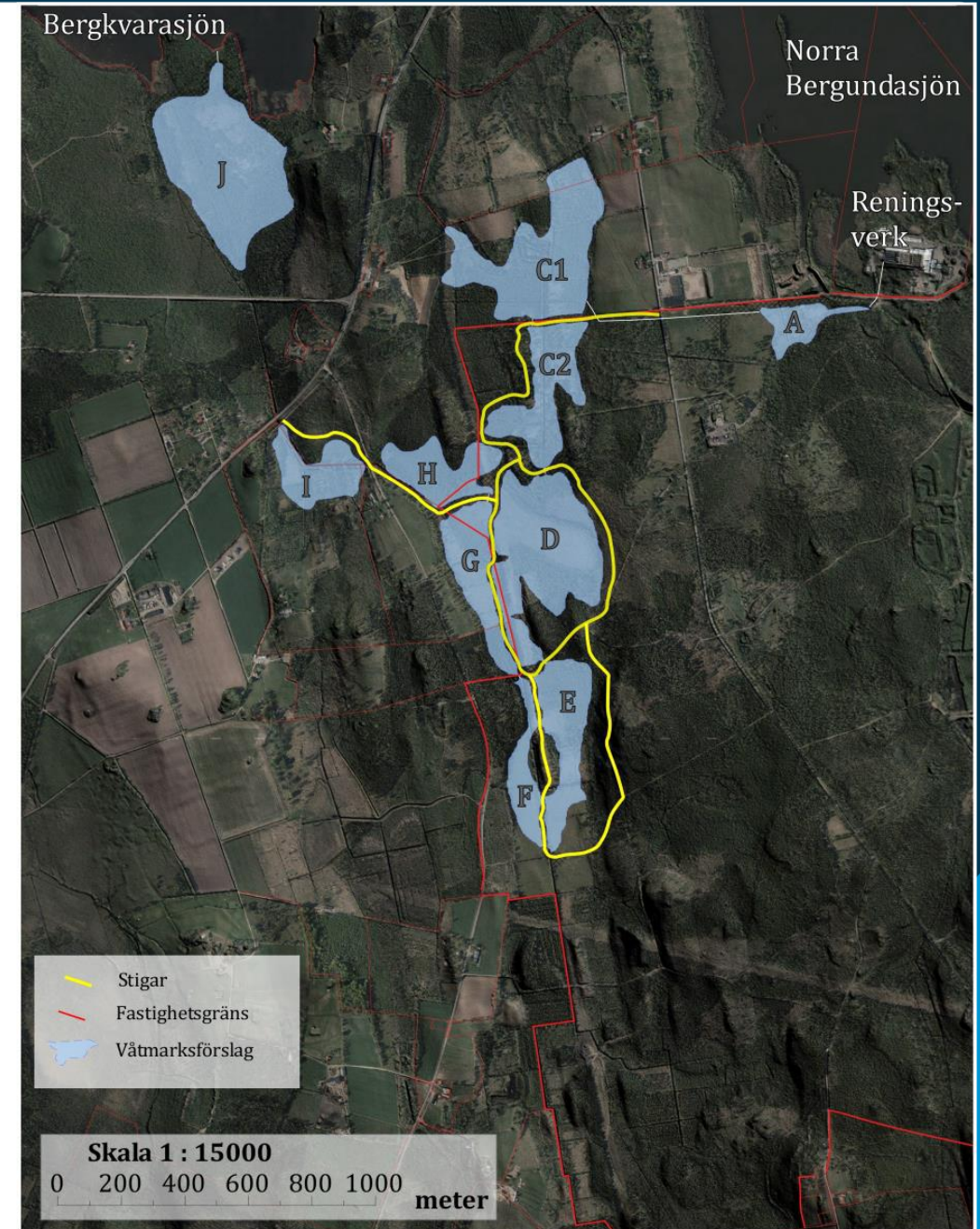
Tidslinje åtgärder

Bergunda våtmark

- 73 ha, 10 våtmarksdammar
- Utdikad våtmark, kärr/mosse
  - Fuktig, översvämningssärlig
  - Mindre lämpligt för infrastruktur
- Kostnad: 100 miljoner kr

Positiva effekter

- Norra Bergundasjön blir attraktiv badsjö
- Ökad attraktivitet i området och för tomter
- Rekreatjonsområde våtmark
- Dagvattenhantering
- Ökad biologisk mångfald – våtmarksbrist
- Minskade utsläpp av CO₂
- Möjlighet till utbildningscentrum
- Läkemedelsrening
- God status Norra Bergundasjön enligt Weserdomen och Miljöbalken
- Bättre vattenmiljö nedströms i Mörrumsån

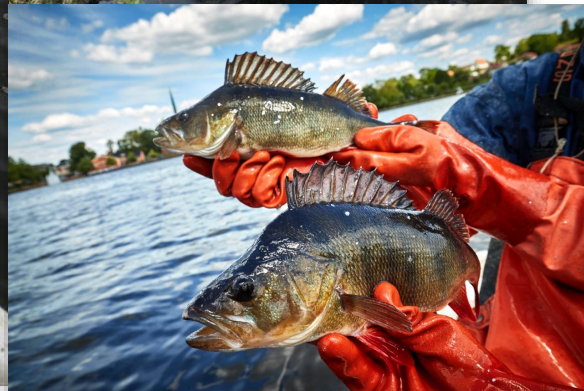
Tack från Växjö kommun!

Nu över till Klara Vatten

Växjö
kommun

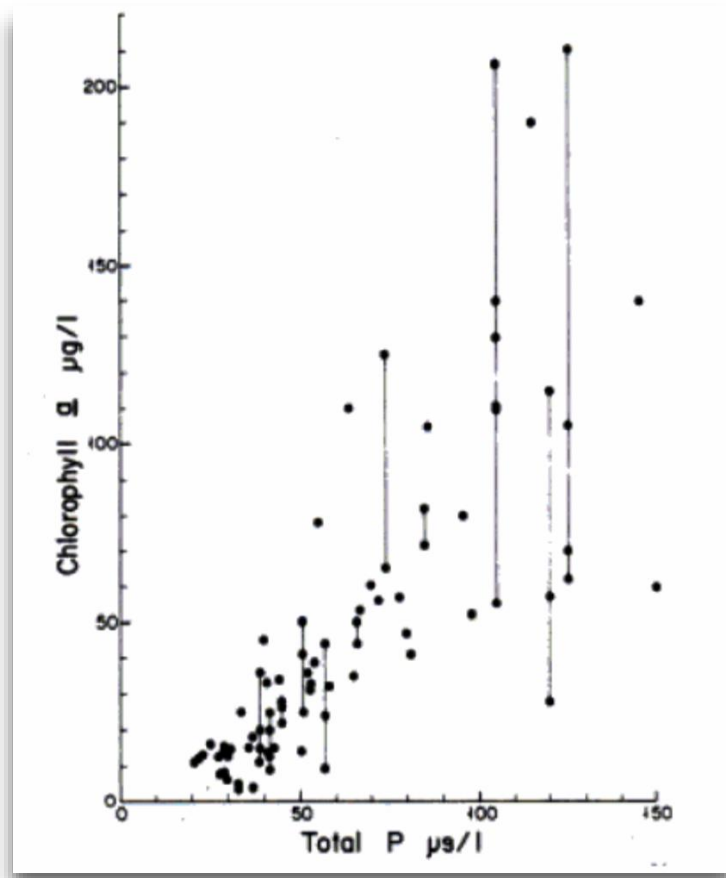

Reduktionsfiske

Klara Vatten
Vatten- och fiskevård

Biologi är viktigt

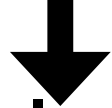
Shapiro (1978)

Pildammen Malmö

Planktonätande fisk

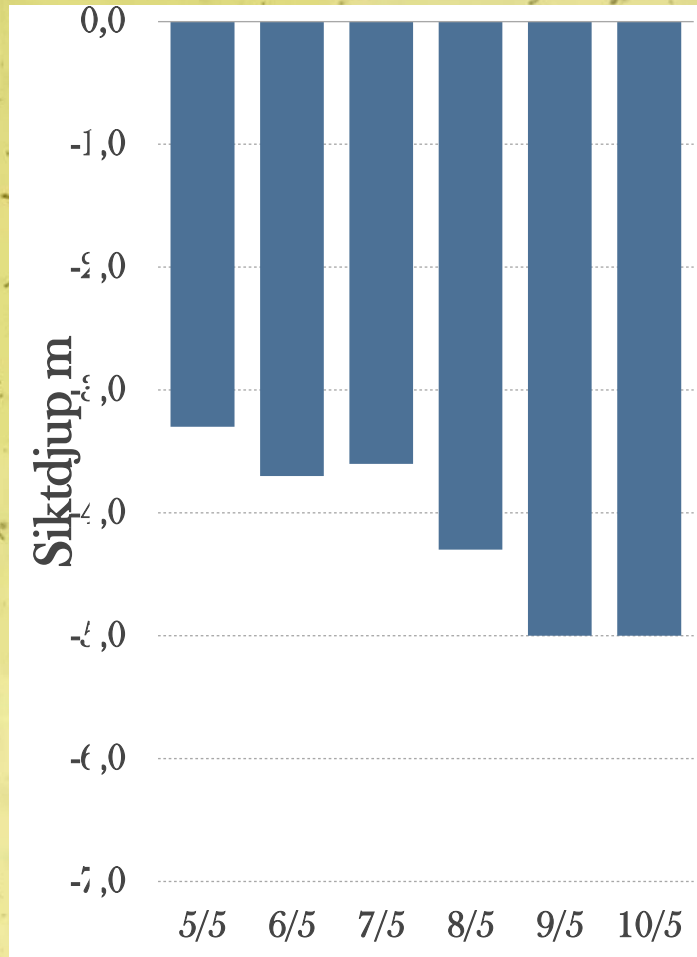
Djurplankton

Alger

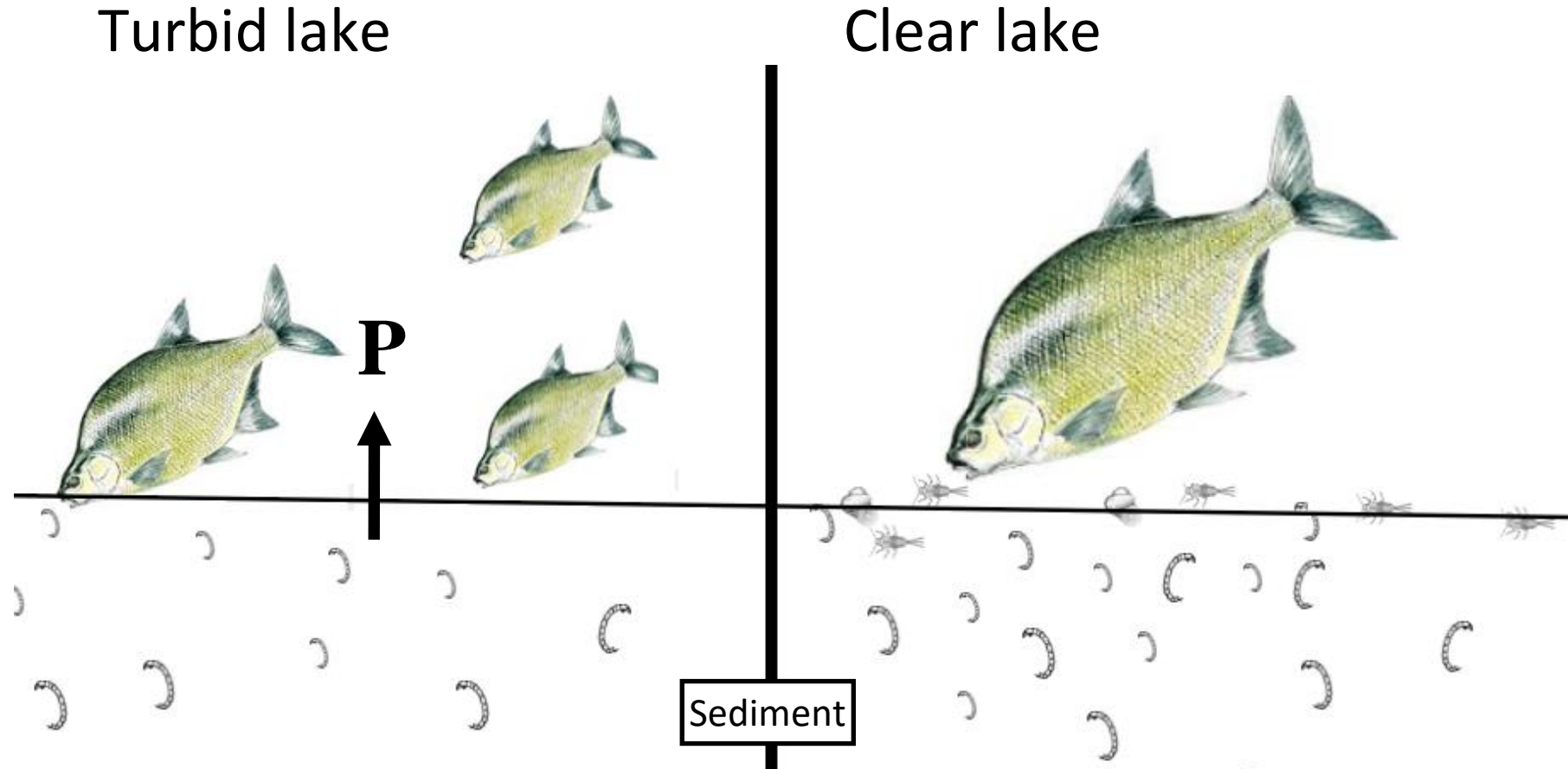

Bottenlevande fisk

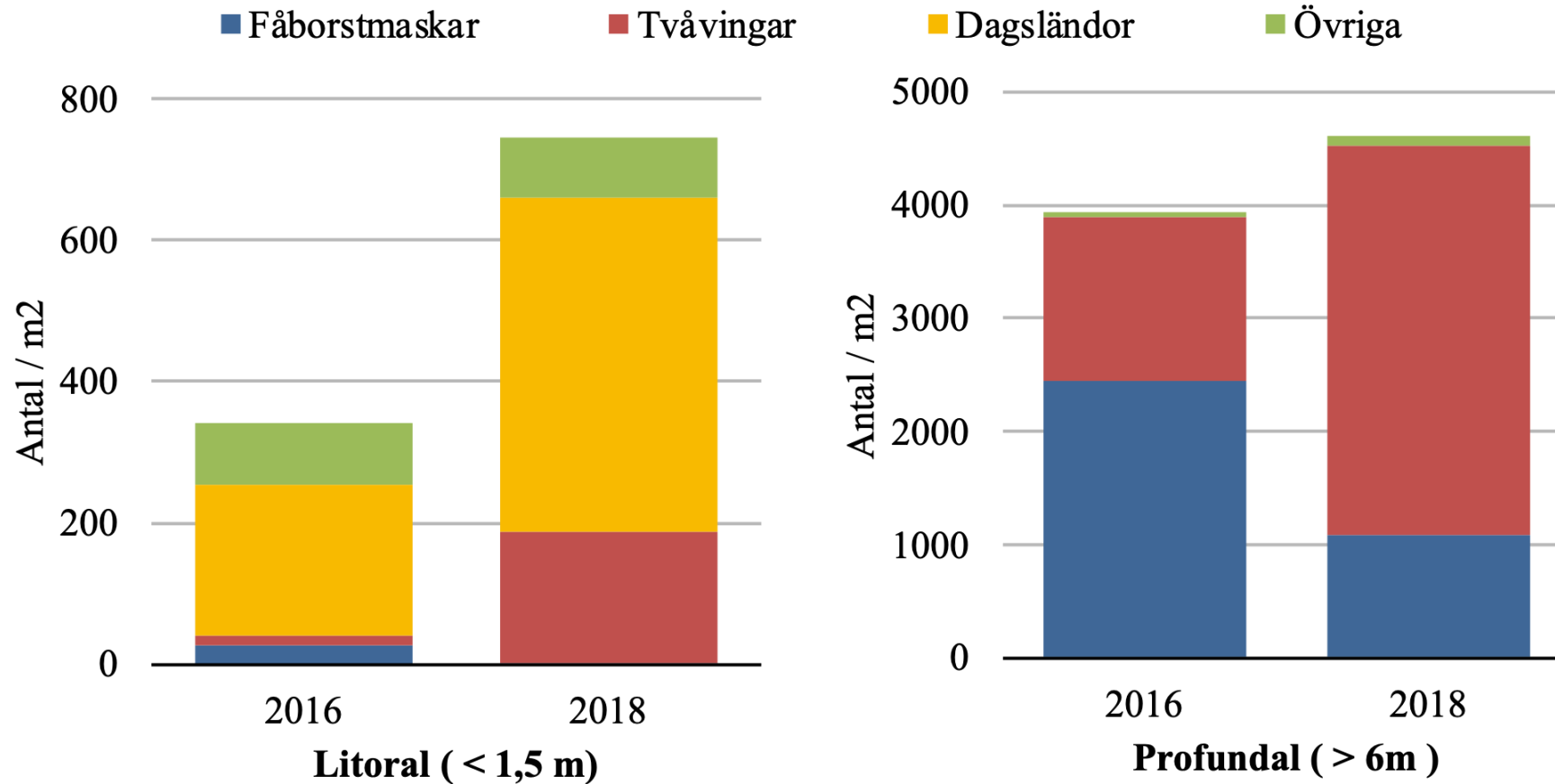
- Bioturbation
- Internbelastning

Bottenlevande fisk

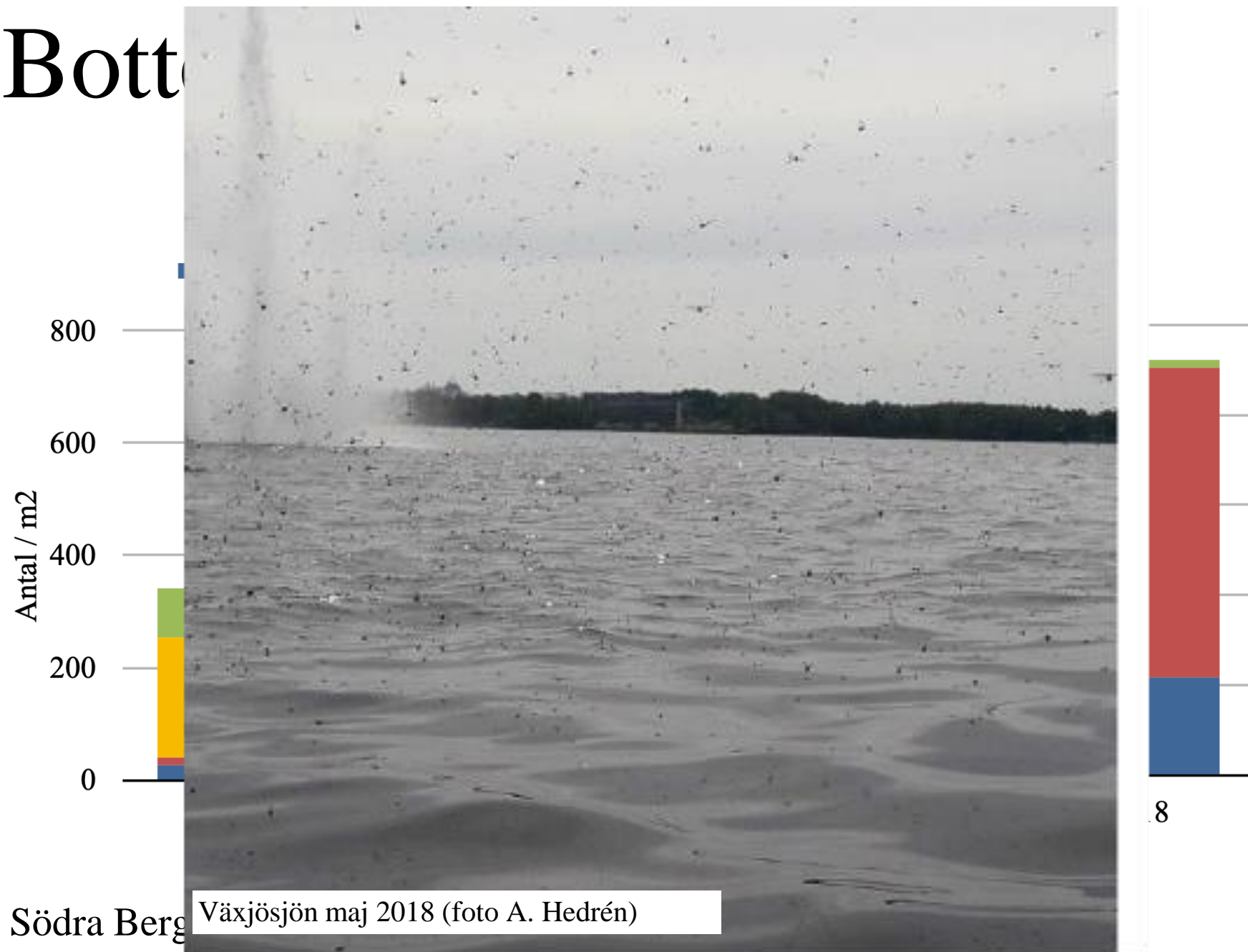

Bottenfauna

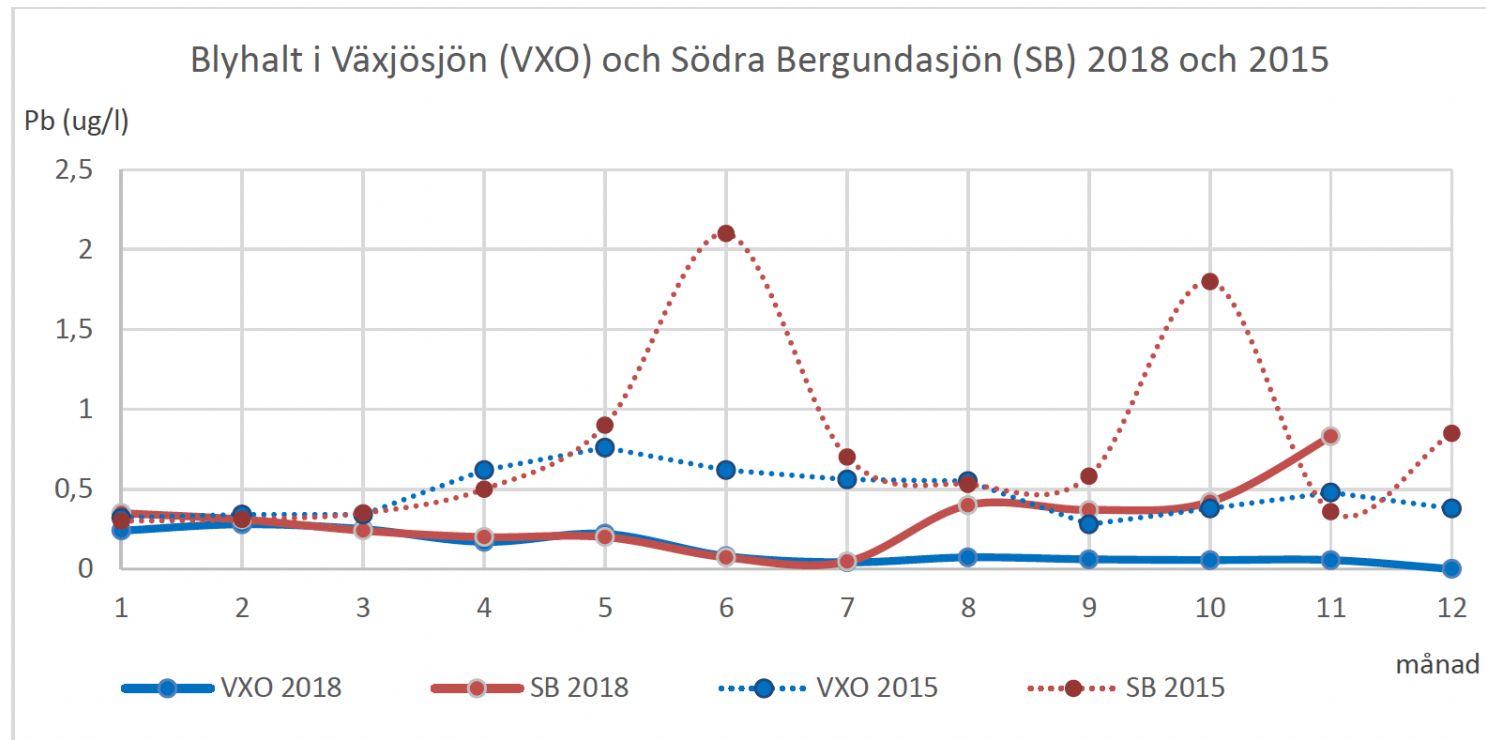
Bott

Södra Berg Växjösjön maj 2018 (foto A. Hedrén)

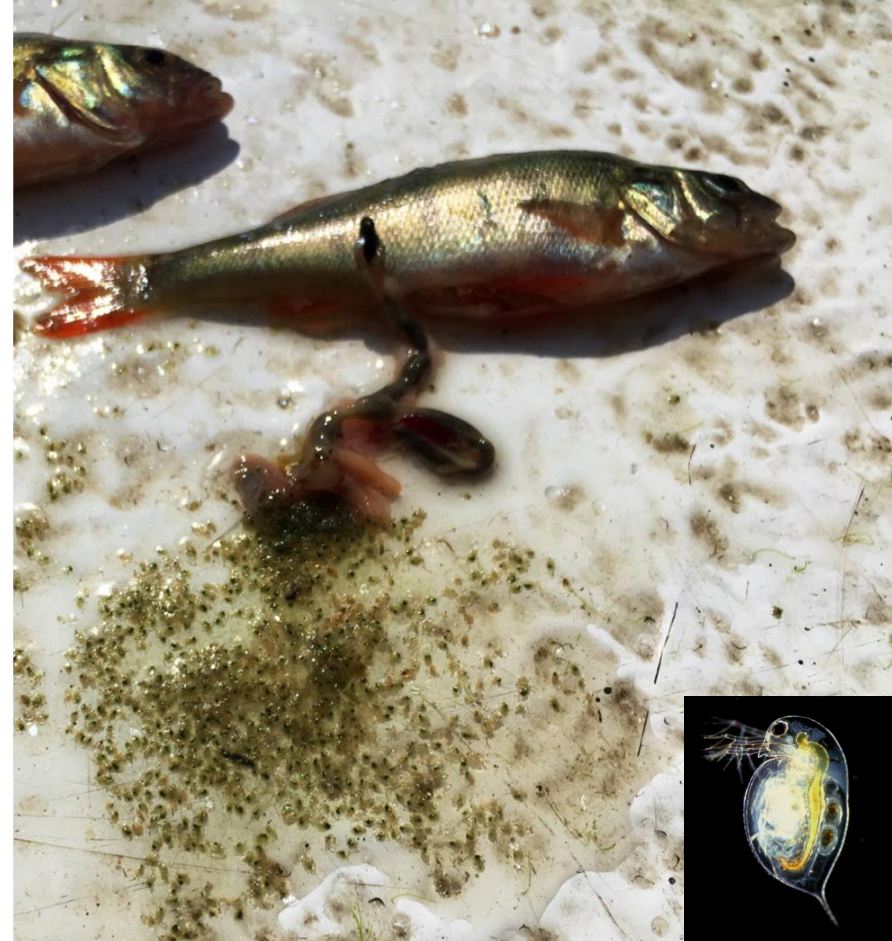

Inte bara fosfor

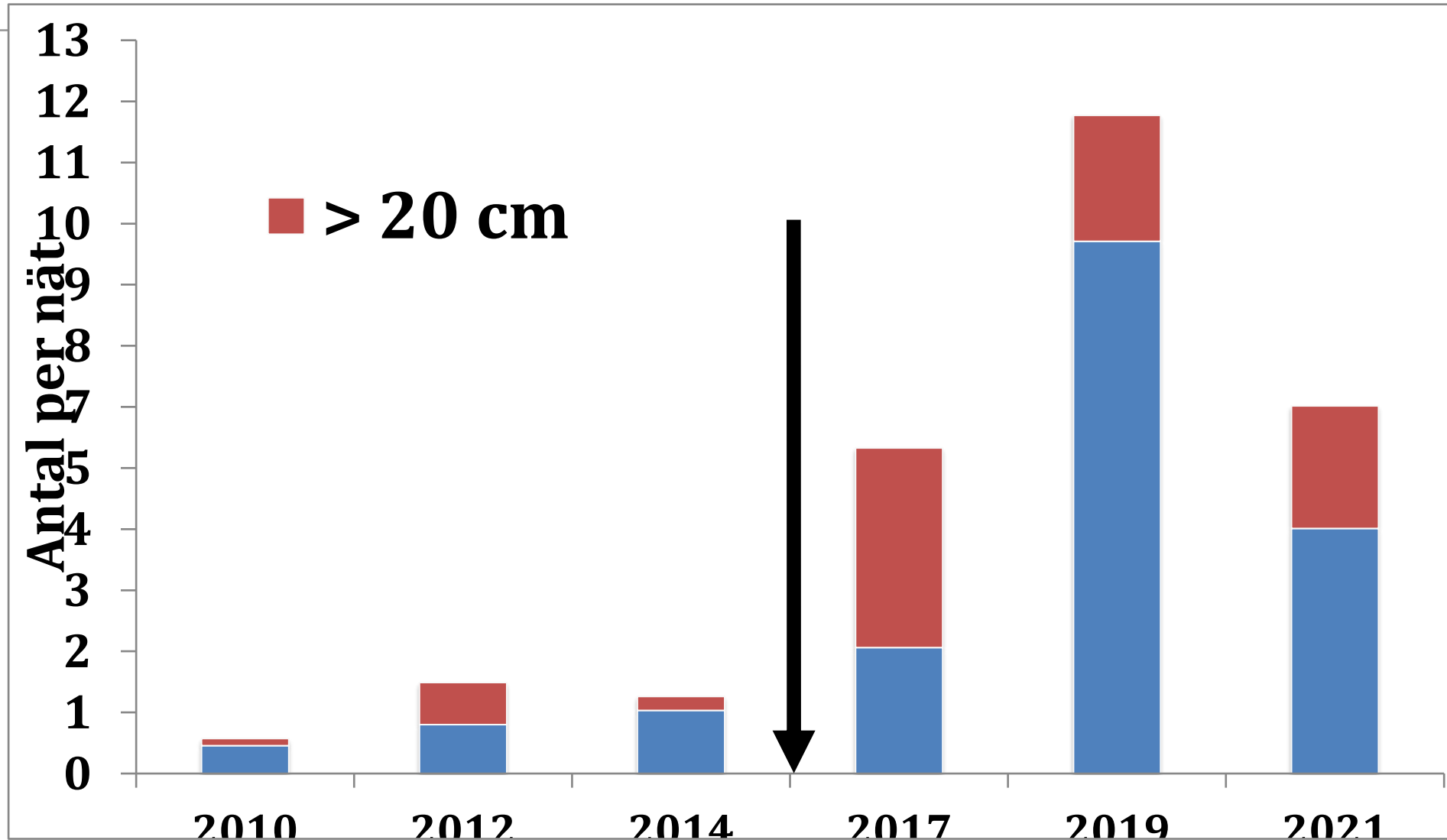
Figur 3. Blyhalter i Växjösjön och Södra Bergundasjön 2018 och 2015. År 2015 hade inget åtgärdsarbete bedrivits på senare år i någon av sjöarna. År 2018 har båda sjöarna genomgått biomanipulation, samt att i Växjösjön genomfördes bottenbehandling från slutet av maj 2018 - aug 2018. Data från Mörrumsåns vattenvårdsförbund.

Rovfisk

Våren 2018

Abborre Trummen

fisk

Våtvikt

0,75 % P

2,5 % N

(Iho, m.fl. 2017)

250,7 ton fisk

1 880 kg P

6 267 kg N

200 ton till biogas

CO2 besparing

ca 143,7 ton

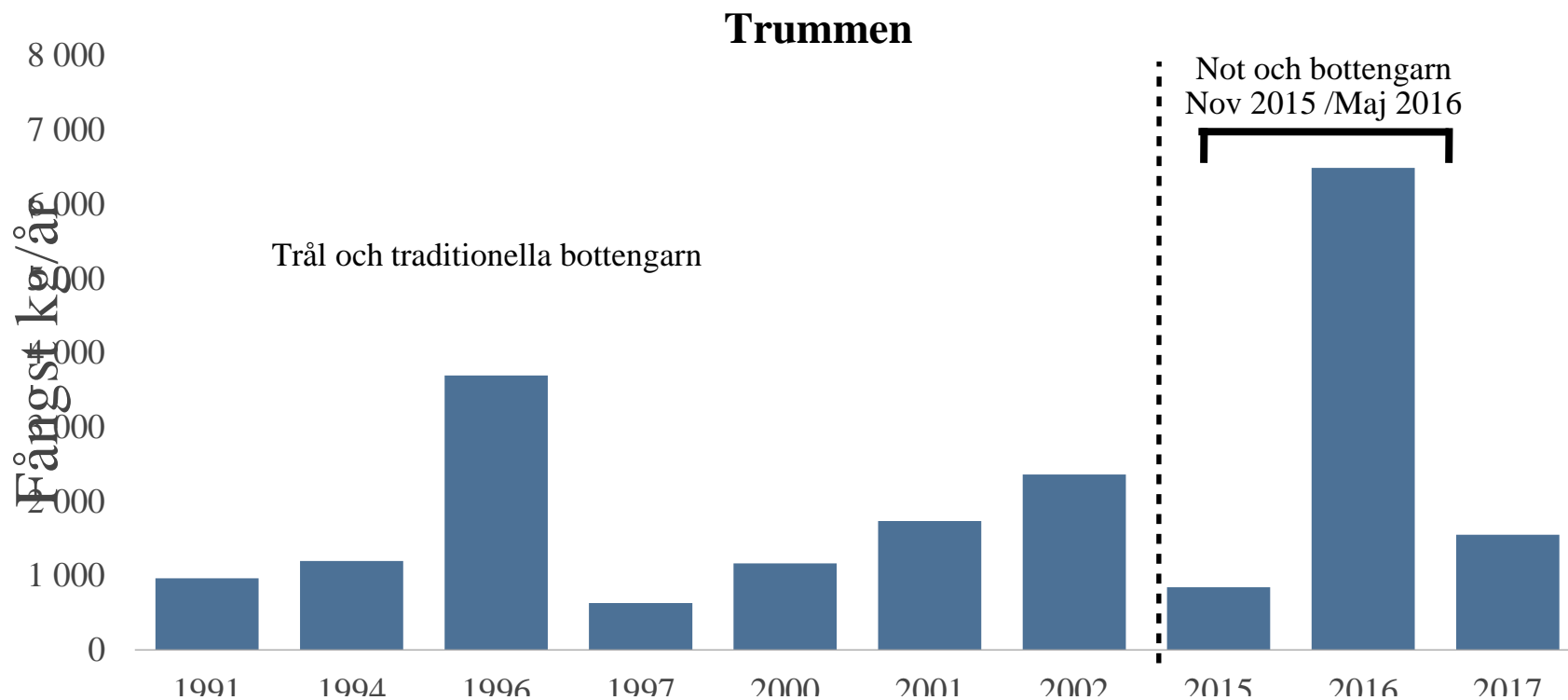
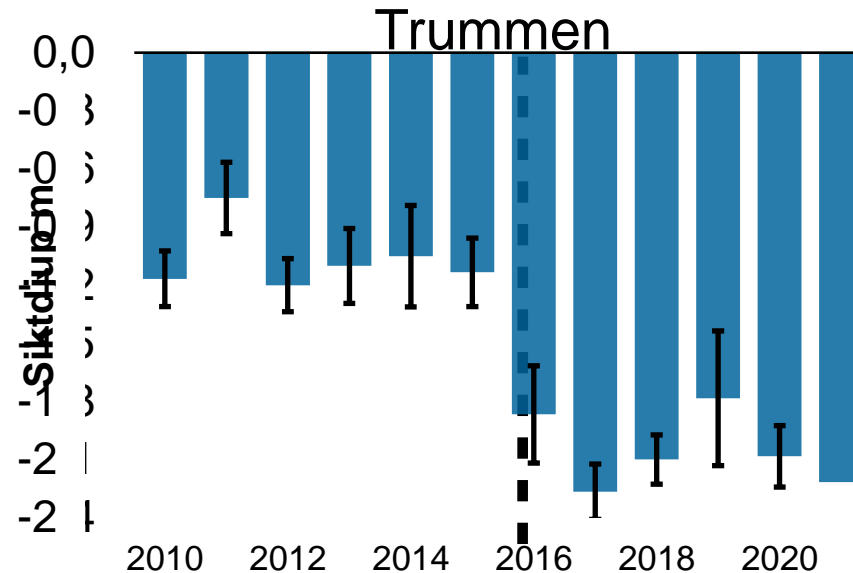
Notdrag S. Bergundasjön nov. 2019: 13 ton. 97,5 kg P, 325 kg N - 1 ton CO2

För att få effekt

>200 kg/ha < 3 år

Närings konc.
Högre TP -> högre fångst

Notfiske

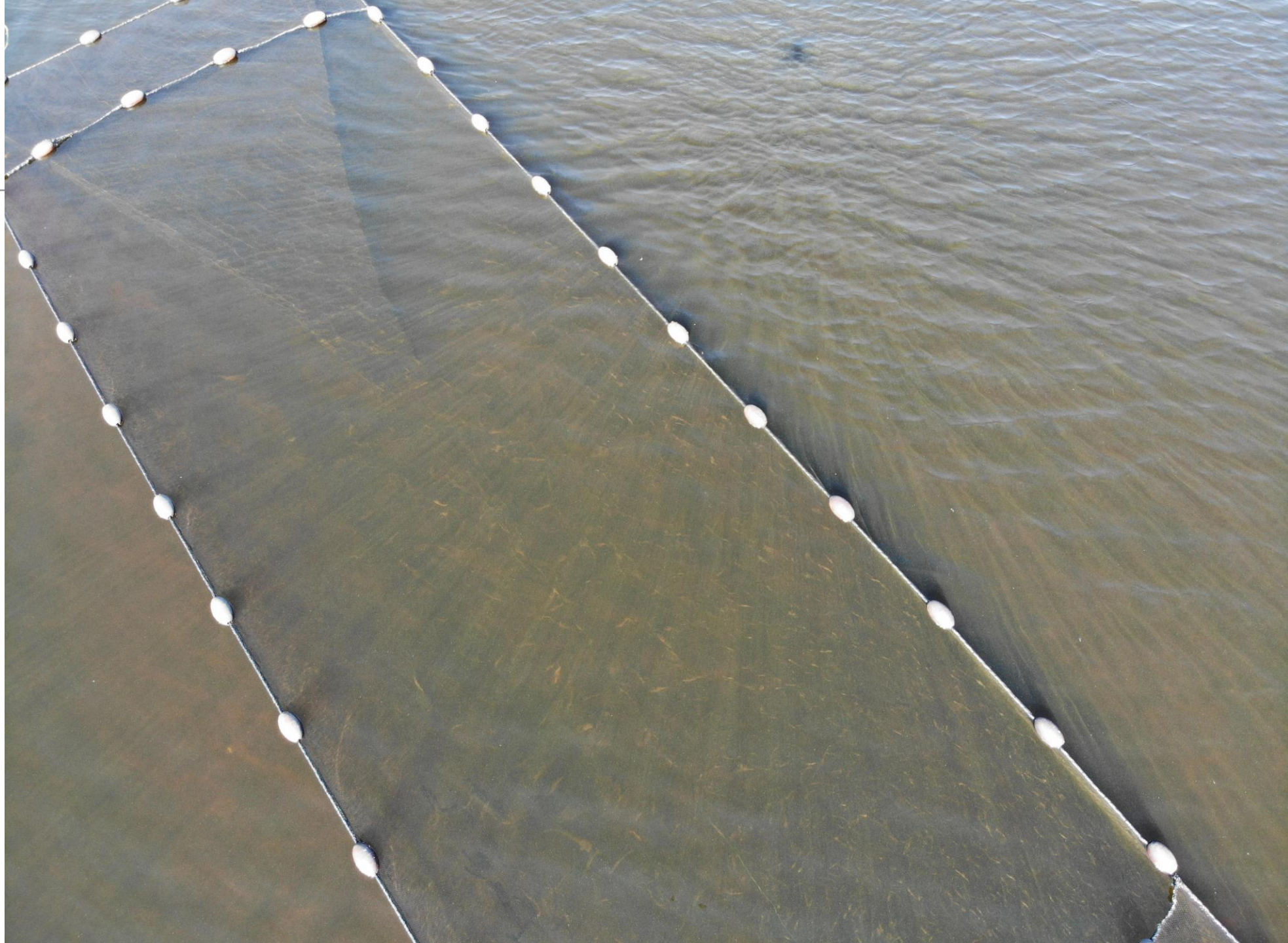

Bottengarn

Ekonomi

Kostnad /ha och kg varierar på sjöns storlek
metod och förutsättningar.

- Förstudie
- Inga miljöansökningar. Ok från markägare/FVO.
- CO2 negativa vid biogas. (klimatsmart metod)

Näringsreduktion på 2 olika sätt

1. P borttag ur sjön genom fisk P: 0,75%, N: 2,5%
våtvikt
2. P 20-50% minskning i vatten nedströms.

**& förmodligen det viktigaste av allt:
värdet av den biologiska balansen**

Sövdesjön 272 ha

Reduktionsfiske projekt med Kävlingeåns vattenråd

Förstudie + Projekt + uppföljningsfiske 2 år senare : 700 000 kr / ca 2 600 kr /ha

1.

Sövdesjön (272 ha) 385kg/ha

År	Costs SeK	Catch kg	P kg	N kg	SeK / kg fisk	SeK / kg removed P	Sek / kg removed N	Fångst kg /dag	Fångst kg/ha /dag
2017 (3 dagar förstudie)	55 000	9 310	70	233	5,9	788	236	3 103	11
2018 (23 dagar)	365 000	54 620	410	1366	6,7	891	267	2 483	9
2019 (13 dagar)	220 000	40 700	305	1018	5,4	721	216	3 131	12
2021 (4 dagar U.H fiske)	60 000	10 850	81	271	5,5	737	221	3 617	13
Total 39 dagar	700 000 k r	115 480	866	2 888	5,9	784 kr	235	3 083	11

2.

20-50% minskning av fosfor nedströms system och havet.

svt NYHETER

Miraklet i Sövdesjön:
Sju meters siktdjup

Strolången 315 ha *pågående*

Reduktionsfiskeprojekt med Länsstyrelsen i Östergötland 2021-2023

År	Ekonomi	Fångst kg	Kr per kg upptagen fisk	Fosforreduktion fiskbiomassa (0,75 % våtvikt)	Kr per kilo upptagen fosfor fiskbiomassa	Kvävereduktion fiskbiomassa (2,5 % våtvikt)	Kr per kilo upptagen Kväve fiskbiomassa
2020	75 000	14 400	5,2	108,0	694	360	208
2021	268 000	40 300	6,7	302,3	887	1 008	266
Summa / medel	343 000	54 700	5,9	410	791	1 368	237

Sirsjön 31 ha

Reduktionsfiske projekt Torsby kommun 2017

2012-17 drabbades sjön av tidvis kraftiga blomningar av cyanobakterier med badförbud

Projekt 2017

5 dagar 5 030 kg / 163 kg/ha

Uppföljningsfiske 2020

2 dagar 2 250 kg / 73 kg/ha

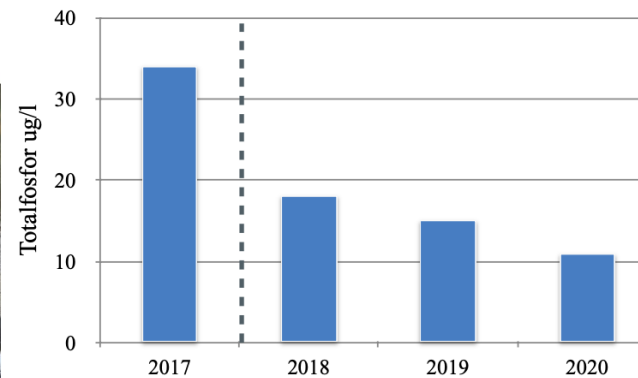
NVHETER

Framgångsrikt notfiske i Sirsjön - ingen algblomning på tre år

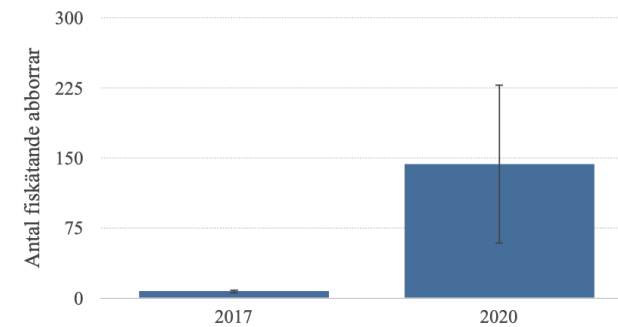
PUBLICERAD: 2020-10-04

Vad gör två flottar, en båt och 300 meter så...

Totalfosfor (ug/l) i augusti i Sirsjön.
Streckade linjen indikerar tidpunkt för reduktionsfiske.

Värdet av den biologiska balansen

Ett stabilare ekosystem är motståndskraftigare för näringsbelastning

Biodiversitet

Bättre sportfiske / bättre kondition och mer rovfisk dominerat

Mindre algbloomningar

Badvatten

Rekreation

Fågelliv

